

Број: 4325/16-СА/ХЛVII-18
Дана, 10.10.2016. године

На основу члана 37. тачка 3. Статута МХ "Електропривреда Републике Српске" - Матично предузеће а.д. Требиње - Зависно електродистрибутивно предузеће "Електро-Бијељина" а.д. Бијељина (у даљем тексту: Предузеће), Скупштина акционара на сједници од 10.10.2016. године, у т в р њ у ј е

ПОСЛОВНУ ПОЛИТИКУ ПРАЋЕЊА НАПЛАТЕ ПОТРАЖИВАЊА, ИСПРАВКУ ВРИЈЕДНОСТИ И ОТПИС ПОТРАЖИВАЊА

Овом Пословном политиком, у складу са Међународним рачуноводственим стандардима и одредбама Закона о рачуноводству и ревизији РС и Правилника о рачуноводственим политикама МХ „ЕРС“ дефинишу се и класификују потраживања из пословних односа, утврђује рачуноводствена политика, начин праћења наплате потраживања из пословних односа из основа испоруке / снабдјевања електричном енергијом, исправка вриједности и начин утврђивања спорних и сумњивих потраживања, отпис ненаплативих потраживања, механизми одобравања и критерији за утврђивање ненаплативих потраживања и обавезне радње уз задужење надлежних служби за провођење ове Пословне политике у ЗЕДП „Електро - Бијељина“ а.д. Бијељина.

1. ПОТРАЖИВАЊА ИЗ ПОСЛОВНИХ ОДНОСА - ДЕФИНИЦИЈА И КЛАСИФИКАЦИЈА

- Рачуноводствена политика

Потраживања из пословних односа представљају износе које ЗЕДП-у "Електро-Бијељина" а.д. Бијељина дугују трећа лица. Та потраживања се евидентирају и класификују у финансијским извјештајима као:

1. Потраживања снабдјевача за испоручену електричну енергију,
2. Потраживања за извршене услуге,
3. Потраживања од обрачунатих камата,
4. Потраживања по основу плаћања унапријед (аванси),
5. Остала потраживања.

У наведеној класификацији потраживања нису обухваћена међусобна интерна потраживања унутар Мјешовитог Холдинга "Електропривреда" РС која се уређују посебном рачуноводственом политиком по принципу консолидације.

Потраживања се даље аналитички евидентирају као краткорочна и дугорочна, па финансијски извјештаји садрже и анализу потраживања по доспјелости и то:

- краткорочна, која подразумијевају износе који доспијевају прије истека једне године,

- дугорочна, која подразумијевају износе који доспијевају након истека једне године.

1. Потраживања снабдјевача за испоручену електричну енергију

Потраживања снабдјевача од купаца за испоручену електричну енергију разврставају се по категоријама:

Потраживања од крајњих купаца у систему јавног снабдијевања:

- а) квалификовани купци из категорије домаћинства,
- б) квалификовани купци из категорије мали купци – мали индустријски и комерцијални купци који електричну енергију преузимају на напону нижем од 1 кV

Потраживања од крајњих купаца у систему резервног снабдијевања:

- а) квалификовани купци осим малих купаца и домаћинства.

Потраживање од квалификованих купаца који се снабдијевају по тржишним условима.

2. Потраживања за извршене услуге

Потраживања за извршене услуге односе се на:

- потраживања по основу издавања електроенергетских сагласности,
- потраживање по основу накнада за прикључење,
- потраживање по основу укључења/искључења,
- потраживање по основу пријаве мјерног мјеста, уговорених услуга редовног годишњег одржавања ТС у власништву трећих лица и других услуга које пружа Предузеће.
- потраживање по основу баждарења бројила

Потраживања за извршене услуге рачуноводствено се евидентирају у корист прихода текућег периода. Приликом наплате ових потраживања умањују се потраживања од купаца наведена по категоријама за извршене услуге.

Потраживања за услуге аналитички се евидентирају као краткорочна до истека једне године и дугорочна која доспијевају након једне године.

3. Потраживања од обрачунатих камата

Након истека рока доспијећа потраживања на ненаплаћени износ се обрачунава законска затезна камата на основу Закона о облигационим односима и Закона о висини стопе затезне камате. Обрачун законске затезне камате врши се у складу са одредбама Правилника о рачуноводственим политикама.

4. Потраживања по основу плаћања унапријед (аванси)

Потраживања по основу плаћања унапријед могу бити:

- потраживања за дате авансе за стална средства у складу са условима из уговора о набавкама сталних средстава,
- потраживања за дате авансе за обртна средства у складу са условима из уговора о набавкама обртних средстава.

За потраживања по основу плаћања унапријед од добављача се примају авансне пореске фактуре у складу са одредбама Закона о порезу на додату вриједност.

Потраживање из првог става овог члана се рачуноводствено евидентирају на терет потраживања за дате авансе у бруто износу, а на основу примљене авансне пореске фактуре обрачунати порез на додату вриједност књижи се задужењем улазног пореза на додату вриједност у корист пасивних временских разграничења.

Авансно плаћање за обртна средства и услуге које терете трошкове текућег периода може се вршити само за робу и услуге за које је уобичајен авансни начин плаћања, или ако се тиме остварује реално повољнија цијена или услови испоруке.

5. Остала потраживања

Остала потраживања су:

- потраживања из пословних активности (продаја средстава и др.), раније одобрени кредити и аконтације запосленим радницима,
- остала непоменута потраживања.

Остала потраживања рачуноводствено се евидентирају у корист прихода текућег периода.

Остала потраживања аналитички се евидентирају као краткорочна до истека једне године и дугорочна која доспијевају након једне године.

2. ПОТРАЖИВАЊА ИЗ ПОСЛОВНИХ ОДНОСА ИЗ ОСНОВА ИСПОРУКЕ / СНАБДИЈЕВАЊА ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ

- Рачуноводствена политика

Купопродајни уговор о испоруци / снабдијевању електричном енергијом се закључује са купцима према стандардним условима пословања који су прописани Правилником о рачуноводственим политикама МХ „Електропривреда Републике Српске”, и према одредбама Општих услова за испоруку и снабдијевање електричном енергијом.

Приликом закључивања уговора о снабдијевању са крајњим купцима, код којих не постоји могућност ограничења обуставе испоруке електричне енергије због неплаћања од стране купаца (болнице, остале здравствене установе, водоводи и други субјекти дефинисани Општим условима), купац је обавезан доставити одговарајући инструмент обезбјеђења плаћања по купопродајном уговору о снабдијевању.

Уколико купац не достави одговарајући инструмент обезбјеђења плаћања, снабдјевач може захтијевати обуставу испоруке електричне енергије због неплаћања, у складу са одредбама Општих услова за испоруку и снабдијевање електричном енергијом.

Снабдјевач може захтијевати доставу инструмената финансијског обезбјеђења плаћања и од осталих купаца у колико оцијени да постоји ризик наплате потраживања за испоручену електричну енергију по закљученом уговору о снабдијевању.

Било које одступање од стандардних услова пословања мора бити одобрено од стране Надзорног одбора, а на приједлог Управе Предузећа.

- Контрола нивоа потраживања

Све потенцијалне - нове купце, без обзира на категорију потрошње, провјерава референт наплате или руководилац Службе/одјелјења обрачуна и наплате у радној јединици прије закључења уговора о испоруци / снабдијевању електричном енергијом. Ова провјера подразумијева испуњеност формалних услова - приложених доказа обавезних за закључење уговора о снабдијевању.

Задужења референата наплате по радним јединицама у смислу ове процедуре одређује Руководилац службе/одјелјења обрачуна и наплате РЈ, према категорији купаца.

Ово правило се примјењује и приликом закључивања евентуалних годишњих уговора о испоруци / снабдијевању електричном енергијом са свим постојећим купцима, у смислу провјере општих података о купцу, провјере и одобрења стања дуга тог купца, обавезног давања и преузимања инструмената обезбјеђења плаћања за преузету електричну енергију за карактеристичне купце у складу са одговарајућом одредбом Општих услова за испоруку и снабдијевање електричном енергијом, прије закључења уговора за наредну пословну годину.

- Лимит потраживања

За сваку категорију купаца Радне јединице могу предложити лимит дуга који представља допуштени дуговни салдо на рачуну прије предузимања мјера заштите потраживања. Приједлог се доставља Служби обрачуна и наплате у Дирекцији предузећа. Извршни директор за економско-финансијске послове, на основу приједлога надлежних руководилаца службе/одјелјења обрачуна и наплате, доноси одлуку да ли ће дуговни лимит одобрити или одбити те припрема приједлог Управи предузећа за одлучивање по том питању.

Дуговним лимитом се одобрава продужени рок доспјећа за плаћање обавеза по мјесечним рачунима и важи за пословну годину за коју је одобрен дуговни лимит.

Уплате купаца се евидентирају одмах по пријему и прате континуирано. Посебно се врши провјера купаца са становишта плаћања допуштеног лимитираног дуга. Све провјере се евидентирају писмено и са назначеним датумом.

Задужења референата за праћење наплате по радним јединицама, одређује руководилац службе/одјелјења обрачуна и наплате РЈ, према категорији купаца.

- Праћење наплате потраживања

Доспјела потраживања

Руководилац службе/одјелјења обрачуна и наплате у радној јединици је дужан континуирано пратити наплату потраживања по утврђеним мјесечним плановима наплате доспјелих потраживања и утврдити јасне критеријуме за реализацију истих, који морају бити правични и недискриминирајући за све купце електричне енергије. На основу дневне статистике стања картица купаца покретати елементе за наплату потраживања послје истека рока плаћања по рачуну или допуштеном лимиту.

Уколико су доспјела ненаплаћена потраживања бројна, приоритет ће се дати онима са највишим износом дуга.

Руководилац службе/одјељења обрачуна и наплате у радној јединици покреће процедуру слања „Обавјештења о искључењу са дистрибутивне мреже“. Обавјештења се штампају као дио софтверског рјешења за систем обрачуна и наплате, под надзором руководиоца службе/одјељења обрачуна и наплате у радној јединици, а у складу са Општим условима за испоруку и снабдјевање електричном енергијом. Дистрибутер врши обуставу испоруке електричне енергије на захтјев снабдјевача,уколико купац у року назначеном на обавјештенју које му је достављено не измири своје неплаћене обавезе за испоручену електричну енергију.Обавјештења, као и сва телефонска комуникација се евидентирају по датумима у досијеу купца.

Купцима се може омогућити плаћање заосталих обавеза у више мјесечних рата,при чему се услови и начин измирења обавеза прецизно одређује одредбама уговора који се закључује између купца и снабдјевача, а на основу акта одговарајућег органа управљања.

Снабдјевач може активирати инструменте обезбјеђења плаћања по основу Уговора о снабдијевању,у случају да купац не плаћа своје обавезе по рачунима за утрошену електричну енергију,о чему одлуку доноси Управа предузеће на приједлог Извршног директора за економско-финансијске послове.

Ако купац не плаћа обавезе по рачунима за утрошену електричну енергију у дужем временском периоду, поредведеног поступка обавјештења о искључењу и искључења,снабдјевач је у обавези покренути поступак наплате судским путем,водећи рачуна о роковима застаре потраживања у складу с одредбама Закона о облигационим односима.

Служба обрачуна и наплате у радној јединици у обавези је да достави приједлог за утужење и сву потребну документацију правној служби РЈ или правној служби у Дирекцији предузећа за слање опомене пред утужење и покретање тужбе за наплату дуга код надлежног суда.О покренутој тужби,процесу и окончању поступка служба за правне послове РЈ или Дирекције предузећа редовно ће извјештавати Службу реализације и наплате у РЈ.

Сва ненаплаћена потраживања од купца, над којима је покренут стечајни или ликвидациони поступак,служба за правне послове у РЈ и Дирекцији предузећа је у обавези благовремено пријавити то потраживање у стечајном поступку или поступку ликвидације.

Потраживања снабдјевача за испоручену електричну енергију рачуноводствено се евидентирају у корист прихода текућег периода.Приликом наплате ових потраживања умањују се потраживања од купца за испоручену електричну енергију по категоријама.

Потраживања снабдјевача за испоручену електричну енергију аналитички се евидентирају као краткорочна до истека једне године и дугорочна која доспијевају након једне године.

Потраживања од обрачунатих камата

Након истека рока доспијећа потраживања,на неплаћени износ се обрачунава законска затезна камата.Обрачун законске затезне камате врши се

примјеном линеарне методе.Обрачуната законска затезна камата се евидентира и на рачунима за утрошену електричну енергију посебно приказује.

Потраживање за законске затезне камате односе се на камате које се обрачунавају на основу Закона о облигационим односима и Закона о висини стопе затезне камате.На крају сваког мјесеца , а након извршеног обрачуна за утрошену електричну енергију врши се обрачун затезних камата.Обрачун камата је дио софтверског рјешења .

Обрачун камата се врши и на неплаћене рачуне од стране купаца за извршене неке друге услуге или нека друга потраживања.

Обрачун затезне камате врши се и на потраживања код којих је покренут стечајни поступак и потраживања која су утужена и воде се као потенцијално средство и не укључује се у укупни приход.

Дужник(купац) коме је зарачуната камата може дуговати:

- Основни дуг
- Камату
- Трошкове поступка

На основу плаћања извршеног од стране дужника(купца),у пословним књигама се затварају потраживања по налогу дужника, у складу са одредбама члана 312.Закона о облигационим односима.

На основу извршеног плаћања од стране дужника(купца),у пословним књигама се евидентира да је дужник платио трошкове,затим ако је уплата већа од трошкова евидентира се плаћање камате и на крају плаћање основног дуга,у складу са одредбама 313.Закона о облигационим односима.

Потраживање за камате рачуноводствено се евидентирају у корист прихода текућег периода.

3. ИСПРАВКА СПОРНИХ И СУМЊИВИХ ПОТРАЖИВАЊА

- Рачуноводствена политика:

За износ ненаплаћених потраживања по основу промета електричне енергије за које постоји неизвјесност наплате врши се исправка вриједности потраживања на терет расхода.Исправка потраживања се врши 30.јуна и 31.децембра текуће године,за период за који се врши обрачун пословања и кад се израђују финансијски извјештаји(МРС-18

Процјена извјесности наплате потраживања врши се по групама дужника зависно од категорије и групе потрошње и то:

- за правна лица
- за физичка лица

За потраживања од правних лица и физичких лица којима је протекао рок за наплату најмање 360 дана врши се исправка вриједности потраживања.Изузетно може се вршити процјена извјесности наплате појединачно.

Приликом процјене вјероватноће прилива економске користи уважавају се сви догађаји настали до 31.јануара наредне године по истеку пословне године за

коју се састављају финансијски извјештаји, односно догађаји настали у року од 15 дана од истека полугодишта.

Исправка потраживања не врши се од лица којима се истовремено и дугује.

Процјену неизвјесности наплате финансијских средстава на дан састављања финансијских извјештаја, у складу са својим надлежностима, врши комисија састављена од руководиоца служби у предузећу у којима се обављају:

- послови фактурисања и наплате
- комерцијални послови
- послови финансијске оперативе
- правни послови.

-Појединачна исправка

Сва ненаплаћена потраживања се анализирају везано за старост и степен наплативости. Исправка се врши за сва потраживања на основу старосне анализе, а поред тога може да се врши и појединачна исправка потраживања по сазнању за постојање чињеница о статусу или пословању купца које се негативно одражавају на његову финансијску способност.

Исправка потраживања врши се у укупном износу за сва потраживања од купаца (правна и физичка лица) која нису наплаћена за период преко 12 мјесеци, без обзира да ли је прекинута застара у смислу Закона о облигационим односима.

Када се одређује старост потраживања, референтни датум је датум доспјећа потраживања.

Ако се обрачун камата врши аутоматски за сва потраживања, истовремено са уносом потраживања по основу камата на сумњива и спорна потраживања, врши се исправка вриједности обрачунатих камата за исти износ.

Потраживања старија од једне године дана, у моменту закључења уговора о репрограму морају бити у потпуности исправљена, без обзира на период закључења репрограма. У случају неизвршења одредаба из уговора од стране купца, уговор се раскида, а потраживања за репрограм се преносе на текућа потраживања.

Појединачне исправке потраживања се врше на основу поднијетих тужби, правоснажних судских одлука у парничном поступку којима је утврђена застарјелост одређеног износа потраживања, по неуспјешно проведеном поступку принудног извршења у смислу Закона о извршном поступку, по поднијетим пријавама у стечајном и ликвидационом поступку правних лица и окончаним тим поступцима. Приједлог за појединачне исправке са приложеном потребном судском документацијом у наведеним случајевима, правна служба доставља служби обрачуна и наплате у РЈ, која приједлог за исправку потраживања и документацију прослеђује Извршном директору за економско-финансијске послове.

Сваку исправку на основу старости потраживања као и појединачне исправке одобрава Управа предузећа на приједлог Извршног директора за економско-финансијске послове.

Наплаћена исправљена потраживања књижиће се у корист прихода у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 18.

Исправка потраживања неће се вршити купцима којима се истовремено дугује.

Исправка потраживања не врши се на потраживања која проистичу из односа повезаних лица која послују у систему Електропривреде Републике Српске, односно међусобних односа Холдинга и зависних предузећа.

4. ОТПИС ПОТРАЖИВАЊА

- Рачуноводствена политика

Када се потврди да је одређено потраживање, за које је обрачуната исправка, ненаплативо на основу окончаног судског спора, неуспјешно спроведеног поступка принудног извршења, окончаног стечајног поступка, окончаног поступка ликвидације или на основу закључака надлежних органа у складу са законом и општим актима Мјешовитог Холдинга »Електропривреда РС«, то потраживање се отписује са рачуна купца у аналитичкој евиденцији купаца на терет рачуна исправке.

Сви отписи се врше појединачно преко рачуна исправке.

Уколико се отписује потраживање које није било укључено у исправку (није било оцјењено као спорно и сумњиво), оно се такође треба провести преко рачуна исправке.

Уколико се било који износ отписаног потраживања накнадно наплати, књижиће се у корист прихода у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 18.

Подаци о свим отписаним потраживањима, у споровима гдје је правна служба наставила судски поступак након правоснажности судских пресуда (ради наплате кроз извршни поступак по одредбама Закона о извршном поступку, а на основу извршних судских одлука), евидентирају се у посебном досијеу, а у рачуноводству се формира ванбилансна евиденција за наведена отписана потраживања.

- Процедура одобравања отписа

Критеријуми (услови) за отпис ненаплативих потраживања су:

- а) Правоснажно ријешени судски спорови у корист купца у предмету наплате потраживања,
- б) Судско рјешење о закљученом стечајном поступку и ликвидацији предузећа
- в) У случају безуспјешног принудног извршења свим расположивим средствима над средствима извршеника, а по рјешењу надлежног суда у складу са процедурама принудне наплате изузев оне наведене под тачком (а и б) овог става
- г) Купци у категорији домаћинства без наследника и правна лица без правних наследника,
- д) Закључци надлежних органа у складу са Законом
- ђ) У свим другим случајевима гдје потрошње није било у задњих 5(пет) година, а који нису обухваћени претходним случајевима.

Управа предузећа формира **стручне тимове** за праћење наплате потраживања и именује комисије у РЈ за кандидовање отписа, у чијем саставу морају бити стручно оспособљена лица и то: **економске, правне и техничке струке**.

Служба за правне послове у радним јединицама путем правног сектора у дирекцији предузећа, током и на крају пословне године, доставља извјештај Управи предузећа о ненаплативим потраживањима, по донијетим судским одлукама наведеним у прва три става (а,б,в) критеријума (услова) за отписе ненаплативих потраживања, као директан отпис који даље спроводе службе обрачуна и наплате у РЈ. Наведени извјештај Управи предузећа доставља Извршни директор за економско-финансијске послове.

За друга три става (г,д,ђ) наведена у критеријумима (условима) за отпис ненаплативих потраживања, отпис се врши на основу одлуке Надзорног одбора Предузећа. Управа предузећа, на основу прикупљене и достављене документације од стране Извршног директора за економско-финансијске послове, сачињене по приједлогу стручних тимова за праћење наплате, једном или више пута у пословној години, предлаже отпис ненаплативих потраживања Одбору за ревизију и Надзорном одбору Предузећа. Одлуку о отпису доноси Надзорни одбор предузећа. О извршеним отписима предузеће ће на одговарајући начин информисати Скупштину акционара предузећа.

Приједлози за отпис потраживања припремају се најмање два пута у току године и то са стањем на дан 30. јуна текуће године и 31. децембра текуће године.

Одлука о појединачним отписима потраживања садржи пун назив и адресу купца, износ потраживања и критериј - основ за отпис потраживања.

5. РЕЗИМЕ ПРОВОЂЕЊА ПОСЛОВНЕ ПОЛИТИКЕ ПРАЋЕЊА НАПЛАТЕ, ИСПРАВКЕ ВРИЈЕДНОСТИ И ОТПИСА ПОТРАЖИВАЊА

- Обавезне радње:

Служба обрачуна и наплате:

- стара се о обрачуну камате,
- покреће механизам обавјештења пред обуставу испоруке електричне енергије
- обавјештава извршног директора о свим радњама предвиђеним овом процедуром
- доставља правној служби документацију за упућивање опомена пред тужбу и покретања судских спорова
- саставља приједлог списка за исправку и приједлог списка за отпис потраживања које доставља стручним тимовима за праћење наплате потраживања,
- води досије отписаних потраживања,
- води евиденцију активних тужби и пресуда за наплату потраживања.
- води евиденцију покренутих поступака стечаја и/или ликвидације над правним лицим и окончањима истих.
-
- Правна служба:

- упућује опомену пред тужбу за наплату потраживања,
- подноси тужбе за наплату потраживања и ради прекида застарјелости потраживања и доставља их служби наплате ради евидентирања,
- пријављује потраживања у стечајном поступку и поступку ликвидације над правним лицима и доставља их служби наплате ради евидентирања
- предлаже допуне критерија за ненаплатива потраживања,
- доставља служби наплате правоснажне пресуде и рјешења о закљученим стечајевима и ликвидацији правних лица ради евидентирања
- учествује у изради приједлога спискова за исправке и приједлога спискова за отпис потраживања.

Служба рачуноводства:

- врши књижења по претходним радњама,
- учествује у измјени рачуноводствене политике потраживања.

Софтверска рјешења:

- обрачун камате,
- процедура покретања опомена пред обуставу испоруке електричне енергије,
- исправка сумњивих и спорних потраживања.

Веза са другим документима:

- Пословна политика читања, фактурисања и наплате електричне енергије,
- ИСО стандарди - процедуре ЕБП 07, ЕБП 08, ЕБП 21, ЕБП 31,
- Општи услови за испоруку и снабдјевање електричном енергијом.

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ АКЦИОНАРА

мр Милош Митровић, с.р.